

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 531/2022-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa

zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Kupkom, Hlavná 23, Trnava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 15 T 9/2018 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 T 9/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ tiež navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým by prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov, priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že na základe obžaloby podanej na sťažovateľa 27. februára 2018 pre zločin poisťovacieho podvodu začalo pred okresným súdom napadnuté konanie. Sťažovateľ namieta, že v jeho veci nebolo rozhodnuté ani po podaní sťažnosti na prieťahy podanej 25. mája 2021. Predseda senátu okresného súdu vo svojej odpovedi z 8. júna 2021 na predmetnú sťažnosť uviedol, že ju považuje za nedôvodnú, pretože súd hlavné pojednávanie „na doposiaľ poslednom termíne“ 26. septembra 2019 odročil na neurčito z dôvodu neukončeného konania

na Okresnom súde Bratislava I vedeného pod sp. zn. 2 T 51/2018 (ďalej len „súvisiace konanie“), keďže do úvahy prichádza v prípade uznania viny uloženie súhrnného trestu.

3. Sťažovateľ považuje dĺžku napadnutého konania za neprimeranú a okresný súd nekoná tak, aby „*vykonával efektívne procesné úkony, predovšetkým zamerané na vykonanie dokazovania*“. Medzi jednotlivými termínmi „*hlavných pojednávaní boli príliš dlhé časové rozostupy*“. Celé napadnuté konanie „*bolo tvorené jedným súvislým priesťahom*“. V danom prípade neexistuje žiadna skutočnosť svedčiaca o zložitosti veci a sťažovateľ žiadnym úkonom neprispel k priesťahom alebo „*k spomaleniu postupu*“ okresného súdu v napadnutom konaní. Na ťarchu sťažovateľa nemôže byť ani prípadná možnosť uloženia súhrnného trestu a neukončené súvisiace konanie.

4. Priesťahy spôsobené okresným súdom znásobujú u sťažovateľa stav právnej neistoty, pocit zúfalstva a výrazne nepriaznivo zasiahli do jeho duševnej integrity. S odkazom na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu sťažovateľ opakuje, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, pričom zdôrazňuje, že primeraná doba konania sa má v trestných veciach posudzovať prísnejšie a nečinnosť okresného súdu nemôžu ospravedlniť ani personálne a organizačné problémy súdu či preťaženosť sudcov.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje zákonom ustanovené náležitosti a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je námietka porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote spôsobená nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní.

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 90/2010, II. ÚS 123/2022).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania

a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (I. ÚS 19/00, ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

9. Pokiaľ ide o právnu zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o obžalobe sťažovateľa z trestného činu poisťovacieho podvodu. Po právnej stránke nie je možné toto konanie považovať za zložité. Istú mieru skutkovej zložitosti je možné vnímať v potrebe vypočutia viacerých svedkov a v potrebe vykonania znaleckého dokazovania. Faktickú zložitosť znásobuje skutočnosť, že celé dokazovanie sa muselo vykonávať opakovane z dôvodu nesúhlasu sťažovateľa so zmenou v zložení senátu po preložení zákonného sudcu na iný všeobecný súd.

10. Pri hodnotení druhého kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd zistil okolnosti signalizujúce určitý podiel sťažovateľa na predĺžení napadnutého konania. Ide o neposkytnutie súčinnosti sťažovateľa pri ustanovení právneho zástupcu a nereflektovanie na opakované žiadosti okresného súdu k vyjadreniu o zmene zloženia senátu. Ústavný súd poukazuje aj na odročenie pojednávania v dvoch prípadoch z dôvodu na strane obhajcu sťažovateľa. Sťažovateľ nesúhlasil so zmenou zloženia senátu a trval na tom, aby sa celé hlavné pojednávanie vykonávalo znova od začiatku. Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej uviedol, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (IV. ÚS 218/04, III. ÚS 586/2012, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016).

11. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup konajúceho súdu. Ústavný súd z prílohy ústavnej sťažnosti, ako aj dopytom na okresnom súde zistil, že po podaní obžaloby 27. februára 2018 okresný súd bezodkladne doručoval rovnopis obžaloby spolu s výzvami príslušným subjektom trestného konania. Dňa 13. decembra 2018 bol nariadený termín hlavného pojednávania. Okresný súd v období od 8. januára 2019 do 26. septembra 2019 vykonal celkom 5 hlavných pojednávanií, vypočul viacero svedkov a vykonal dokazovanie aj čítaním znaleckých posudkov. Na pojednávaní 26. septembra 2019 odročil pojednávanie na neurčito z dôvodu neukončeného súvisiaceho konania s tým, že raz za 3 mesiace bude kontrolovať stav súvisiaceho konania. Dňa 14. mája 2021 vyzval okresný súd sťažovateľa, aby ako obžalovaný oznámil, či si zvolí nového obhajcu, keďže pôvodný obhajca zomrel, alebo mu bude obhajca ustanovený. Sťažovateľ sa v lehote k výzve nevyjadril a 25. mája 2021 podal sťažnosť na prieťahy v napadnutom konaní. Dňa 7. júna 2021 okresný súd sťažovateľovi ustanovil obhajkyňu a v prípise z 8. júna 2021 (bod 2 tohto uznesenia) sťažovateľovi tiež oznámil, že keďže je zrejmé, že súvisiace konanie nebude v dohľadnej dobe skončené, bude pokračovať v hlavnom pojednávaní, pričom najbližší termín určil na 27. júl 2021. Po oboznámení strán s listinnými dôkazmi a ich čítaní bolo hlavné pojednávanie odročené na 12. október 2021. Termín tohto pojednávania bol 7. septembra 2021 zrušený z dôvodu preloženia zákonného sudcu

na iný všeobecný súd. Spis bol 1. októbra 2021 pridelený novému zákonnému sudcovi, ktorý nariadil termín hlavného pojednávania na 20. január 2022 a sťažovateľovi dal na vedomie zmenu zákonného sudcu a vyzval ho k oznámeniu, či súhlasí so zmenou v zložení senátu. Dňa 17. januára 2022 bol spis pridelený novej zákonnej sudkyňi, ktorá termín hlavného pojednávania preložila na 24. február 2022 a opätovne vyzvala sťažovateľa, aby sa vyjadril k zmene zloženia senátu. Toto pojednávanie bolo zrušené okrem zdravotných dôvodov prísediacej sudkyne aj z dôvodu ospravedlnenia obhajkyne sťažovateľa. Okresný súd 10. marca 2022 určil termín hlavného pojednávania na 5. máj 2022 a tretíkrát vyzval sťažovateľa, aby sa v lehote vyjadril, či súhlasí so zmenou zloženia senátu s upozornením, že ak zostane nečinný, okresný súd bude zastávať názor, že s touto zmenou nesúhlasí a hlavné pojednávanie sa vykoná odznova. Sťažovateľ ani na túto výzvu nereagoval, pričom 21. marca 2022 podal druhú sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní. V prípise z 23. marca 2022 predsedníčka senátu (po popise procesných úkonov od januára 2022) uviedla, že sťažnosť považuje za nedôvodnú, vo veci sťažovateľa sa plynule koná a k prietahom v napadnutom konaní nedochádza.

12. Na pojednávaní 5. mája 2022 sa sťažovateľ vyjadril, že nesúhlasí so zmenou zloženia senátu. Z tohto dôvodu sa celé hlavné pojednávanie vykonávalo znova od začiatku, pričom bol vykonaný výsluch sťažovateľa a pojednávanie bolo odročené na 7. júl 2022. Toto pojednávanie sa zrušilo z dôvodu na strane zákonnej sudkyne. Na pojednávaní 11. augusta 2022 boli čítané výpovede svedkov, pričom termín ďalšieho pojednávania bol určený na 5. október 2022. Toto pojednávanie bolo odročené z dôvodu neprítomnosti obhajkyne sťažovateľa a jej ospravedlnenia (deň pred pojednávaním, pozn.). Okresný súd 6. októbra 2022 ustanovil sťažovateľovi náhradného obhajcu. Aj pojednávanie 27. októbra 2022 bolo zrušené z dôvodu neprítomnosti obhajkyne sťažovateľa, pričom sa zistilo, že bola vyčiarknutá zo zoznamu advokátov a túto skutočnosť okresnému súdu neoznámila. Hlavné pojednávanie bolo odročené na 2. december 2022.

13. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že okresný súd konal v zásade plynulo. V jeho postupe možno zaznamenať iba jedno obdobie nečinnosti, a to v období od 26. septembra 2019 do mája 2021, v súvislosti s rozhodnutím „počkať“ na ukončenie súvisiaceho konania z dôvodu možného uloženia súhrnného trestu. Na základe sťažnosti na prietahy 25. mája 2021 *okresný súd aj z dôvodu zdĺhavého súvisiaceho konania rozhodol pokračovať v hlavnom pojednávaní a nariadil jeho termín na 27. júl 2021. Sťažnosť na prietahy podaná sťažovateľom sa v okolnostiach danej veci prejavila ako účinný prostriedok ochrany ním označených práv. Následne okresný súd konal v napadnutom konaní priebežne, bez zbytočných prietahov.*

14. Vo vzťahu k významu veci pre sťažovateľa ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že v posudzovanej veci sa dokazovanie vykonávalo opakovane, pretože sťažovateľ v postavení obžalovaného nesúhlasil s oboznamovaním sa s dôkazmi už skôr vykonanými iným zákonným sudcom vo veci, resp. senátom a chcel ich opakovať z dôvodu zmeny v zložení senátu. Ak sťažovateľovi išlo o rýchle skončenie konania, potom tieto procesné možnosti nemusel využiť, pretože tým sa dokazovanie v podstate nezmenilo, ale iba predlžovalo.

15. V prípade ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy tieto ústavný súd odmieta ako zjavne neopodstatnené, ak sa porušenie tohto základného práva namieta v konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska svojho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných priet'ahoch (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti v čase jej podania nepreukázali takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015). K iným dôvodom zakladajúcim záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci (súdu), ktorá je vždy posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. I. ÚS 156/2019).

16. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 550/2020, II. ÚS 246/2022). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06, IV. ÚS 513/2020). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania.

17. Je nespornou skutočnosťou, že dĺžka napadnutého konania nebola v danom prípade optimálna, avšak vyhodnotením konkrétnych okolností danej veci ústavný súd dospel k záveru, že priebeh napadnutého konania nezakladá dostatočný dôvod na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote a v postupe vo veci konajúceho okresného súdu nevidel takú okolnosť, ktorá by naznačovala existenciu priet'ahov, nadobúdajúc svojou intenzitou ústavnoprávny rozmer, preto jeho ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Ústavný súd dodáva, že je mu známa časť argumentácie popisujúca definovanie dvojitého účelu práva zodpovedajúceho zneniu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (s. 4 ústavnej sťažnosti), ktorú sťažovateľ využil v odôvodnení ústavnej sťažnosti a ktorá bola vyslovená v odlišnom stanovisku bývalého ústavného sudcu Juraja Babjaka (napr. odlišné stanovisko k uzneseniu ústavného súdu č. k. III. ÚS 117/03 zo 4. júna 2003), nejde však o prevažujúcu ustálenú judikatúru ústavného súdu (obdobne IV. ÚS 125/2022).

19. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a v prípade nečinnosti okresného súdu v ďalšom priebehu konania sa sťažovateľ môže obrátiť na ústavný súd s novou ústavnou sťažnosťou.

20. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu